

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	7
A sertés- és brojler tápárak alakulása 2006-tól	9
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára	10
Külpiaci információk.....	14

Osztályvezető:
Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:
Molnár Zsuzsa
E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajosmag piaci jelentés.....	18
A szójabab, a szójaolaj és a szója- liszt különböző határidőkre szóló kötési ára a Chicagói Árutőzsdén	20-21
A növényi olajok heti átlagára a Milánói Árutőzsdén	22
A nyers növényi olajok árai	23
Az olajos növények és -darák euró- pai árai.....	24

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet..... 25

Készítette:
Keresztessyné Mohr Katalin
E-mail:
Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092
Fax: (0036) 1 217 8111
Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Az étkezési búza hazai termelői ára július elejétől 38-41 ezer Ft között alakul. A régiók között már 4-5 ezer Ft a különbség.**
- **Az euro búza hazai szeptemberi, decemberi tőzsdei jegyzése 39-40 ezer Ft-on stagnál, a takarmánykukorica novemberi, decemberi tőzsdei ára 30 ezer Ft alá csökkent.**
- **A takarmányárakban – a csökkenő alapanyagárak ellenére – lényeges változás még nem történt.**
- **A gabona alapú termékek fogyasztói ára várhatóan nem csökken.**

Termelői árak

Az étkezési búza hazai termelői ára regionális szinten továbbra is eltér (1. táblázat). A jobb minőségű dunántúli és alföldi tételek regionális átlagára 39-41 ezer Ft, a gyengébb minőségű észak-magyarországi étkezési búza átlagára 35-36 ezer Ft körül alakult 2008. 34. hetében. Az országos ár 2008. 27. hetétől 38-41 ezer Ft-os szinten stabilizálódott, és a 29. héttől az előző évi szint alatt áll (1. ábra). 2008. 34. hetében már több mint 20%-kal maradt el a 2007. 34. heti ártól (2. táblázat). A takarmánykukorica országos termelői ára látványosan csökken (2. ábra), 2008. 34. hetében alig haladta meg a 33 ezer Ft-ot (2. táblázat). A nyomott árak háttérben több tényező áll:

- Az igen jónak ígérkező hazai kukoricatermés, ami meghaladhatja a 8 millió tonnát. A hazai felhasználás – az előző évekhez hasonlóan – 4,5 millió tonna körül várható, vagyis jelentős lehet a felesleg.
- Az egyéb gabonafélék (takarmányárpa, takarmánybúza) jó termésmennyisége, ami bőséges takarmány-alapanyagot szolgáltat.
- A nagy takarmánykínálattal szembenálló kisebb belföldi kereslet (kisebb állatállomány).

- A fekete-tengeri régió országainak gabona-túlkínálata, ami a magyar gabonakészletek versenyképességétől függően megnehezítheti a külpiaci értékesítést.

Az említett tényezők külön-külön és együttevén is árcsökkenő hatásúak.

Tőzsdei árak

A chicagói tőzsdén augusztus első felében mind a búza (szeptemberi), mind a kukorica (szeptemberi, decemberi) jegyzése emelkedett (5. ábra). Augusztus második felében a búza ára 45 ezer Ft-os szintre mérséklődött, a kukoricáé azonban 35 ezer Ft felett stabilizálódott 2008. 35. hetében.

A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában az euro búza és a takarmánykukorica jegyzése az amerikai tőzsdei mozgásoktól eltérően változott (3-4. ábra). Az euro búza szeptemberi és decemberi tőzsdei jegyzése augusztus első hetében 39 ezer Ft alá csökkent, azóta 39-40 ezer Ft között stagnál. A takarmánykukorica jegyzése folyamatosan esik, bár a csökkenés mértéke augusztusban kisebb volt, mint júliusban. A betakarítás utáni határidőkre szóló tőzsdei ár 28-29 ezer Ft-os szintre süllyedt, míg az ótermés ára (szeptemberi jegyzés) 30-31 ezer Ft-on áll. Valószínűleg a hazai tőzsde azért nem követte az amerikai tőzsde változásait, mert Magyarországon és a kelet-európai régióban is gabonátúlkínálat van.

Takarmányárak

A takarmány-alapanyag árakban 2007. júliustól bekövetkezett áremelkedést a sertés- és brojler tápárak is követték, igaz, 1-2 hónap csúszással (7-8. ábra). A tápárak emelkedése kisebb mértékű volt, mint a gabonafélék ár-növekedése, de mindenképpen erőteljes változás történt a takarmánypiacon is. A tápárak a 2006. eleji 40-50 ezer Ft-os szintről eleinte mérsékeltek, majd 2007 közepétől jelentős mértékű növekedésnek indultak. A sertés- és brojler tápárak emelkedése 2008 elejéig töretlen volt, majd a februári visszaesés után 70-85

ezer Ft körüli szinten stabilizálódtak. Az alacsonyabb alapanyagárak hatása várhatóan néhány hónap múlva jelenik meg a takarmányárakban. Bár a takarmányárpa és a takarmánybúza termelői ára már alig haladja meg a 30 ezer Ft-ot, és mennyiségi problémák sincsenek, a takarmány fő alapanyagául szolgáló kukorica termelői ára júliusban még mindig 45 ezer Ft körül mozgott, ami alapvetően befolyásolja a tápárakat. A takarmánykukorica árának lényeges csökkenése (amely már megindult az elmúlt hetekben) eredményezhet a későbbiekben jelentősebb takarmányár-csökkenést. Ugyanakkor az import szója ára – ami a fehérjepótlást szolgálja –, valamint a hazai keresleti-kínálati viszonyok (Lásd: 22. heti Gabona és Ipari növények bulletin) szintén ármeghatározóak.

Feldolgozó értékesítési és fogyasztói árak

A fehér kenyérliszt, a finomliszt valamint a búzadara havi értékesítési átlagára az utóbbi hónapokban csökken (9-12. ábra). A rétesliszt havi értékesítési átlagára az előzőekkel szemben havonta ingadozik. A 2008. júliusi átlagár mind a négy termék esetében 40-42%-kal haladja meg az előző év azonos időszakának szintjét. A rétesliszt kivételével az előző év azonos időszakához viszonyítva csökken az árkülönbség, amit a csökkenő alapanyagár magyaráz.

A finomliszt és a fehér kenyér fogyasztói árában lényeges változás nem történt az elmúlt hónapokban (6. ábra). Az étkezési búza termelői árának március óta tartó folyamatos és nagymértékű csökkenése ellenére sem várható a kenyér vagy a liszt fogyasztói árának jelentős mérséklődése, hiszen az ár kis részét teszi ki az alapanyagköltség. A gabona alapú termékek árát jelentős mértékben befolyásolja az energiaárak alakulása. A fogyasztói árak csökkenésének tehát nem (csak) az olcsó alapanyag a kulcsa.

1. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 34. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 33. hét	2008. 34. hét	2008. 34. hét/ 2008. 33. hét (%)
Étkezési búza	tonna	6 942,62	15 211,17	1 255,58	51 712,79	23 409,37	45,27
	Ft/t	40 785,73	39 303,07	35 580,33	38 959,02	39 543,11	101,50
Takarmánybúza	tonna	1 450,37	131,20		14 800,97	1 644,08	11,11
	Ft/t	33 118,51	31 645,12		31 045,47	32 815,64	105,70
Takarmánykukorica	tonna			-	3 648,67	3 446,58	94,46
	Ft/t			-	34 598,31	33 045,49	95,51
Takarmányárpa	tonna	59,51	857,07	-	1 566,09	916,58	58,53
	Ft/t	31 764,91	31 785,78	-	30 941,31	31 784,43	102,72

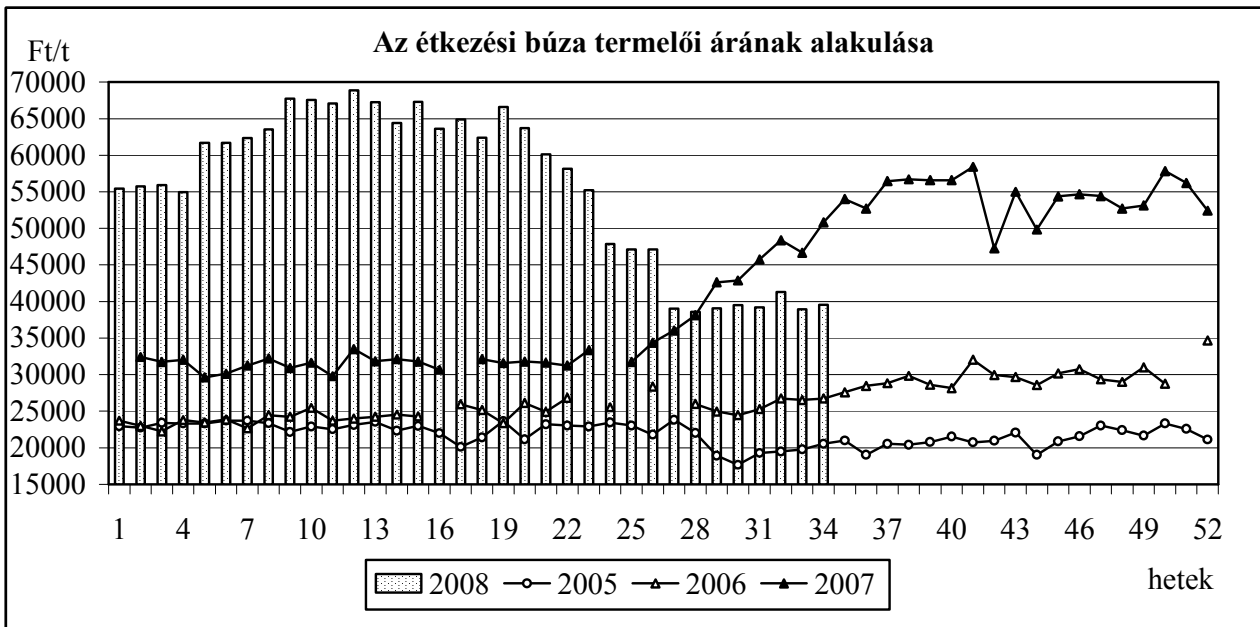
*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

2. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 34. HÉTEN

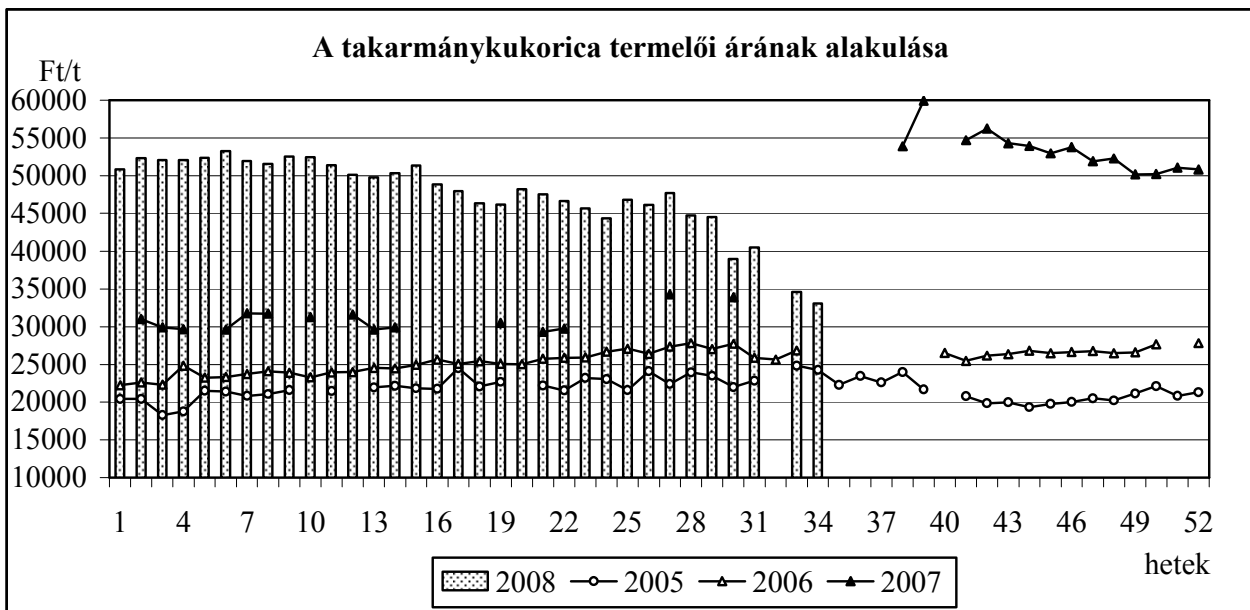
Megnevezés		Országos				
		2007. 34. hét	2008. 33. hét	2008. 34. hét	2008. 34. hét/ 2007. 34. hét (%)	2008. 34. hét/ 2008. 33. hét (%)
Étkezési búza	tonna	35 013,44	51 712,79	23 409,37	66,86	45,27
	Ft/t	50 849,09	38 959,02	39 543,11	77,77	101,5
Takarmánybúza	tonna	479,90	14 800,97	1 644,08	342,59	11,11
	Ft/t	47 653,89	31 045,47	32 815,64	68,86	105,7
Takarmánykukorica	tonna		3 648,67	3 446,58		94,46
	Ft/t		34 598,31	33 045,49		95,51
Takarmányárpa	tonna		1 566,09	916,58		58,53
	Ft/t		30 941,31	31 784,43		102,72

1. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
16	-	62 250	58 080	61 350	63 624
17	54 220	-	55 380	59 830	64 861
18	55 860	59 080	52 370	61 670	62 420
19	59 810	60 240	51 210	59 600	66 568
20	53 120	58 170	50 770	60 830	63 703
21	-	-	49 320	59 520	60 131
22	-	-	47 380	63 500	58 169
23	40 160	51 530	46 710	59 830	55 208
24	-	52 920	46 970	60 930	47 859
25	50 660	52 750	46 950	61 000	47 122
26	-	51 770	45 160	60 540	47 136
27	-	51 530	44 170	58 600	39 054
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	45 960	39 980	46 620	39 216
32	39 870	-	39 580	42 220	41 292
33	37 960	-	-	42 590	38 959
34	39 630	-	-	41 790	39 543

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
16	-	69 790	63 440	64 530	63 860
17	-	69 520	63 700	63 730	62 990
18	-	68 250	-	64 390	63 950
19	-	66 460	59 740	63 050	63 670
20	-	66 290	56 850	61 450	55 370
21	-	63 700	-	54 100	-
22	-	61 610	48 520	49 610	49 840
23	-	59 600	50 900	47 050	-
24	-	59 830	-	45 590	47 880
25	-	59 310	-	44 110	60 150
26	-	56 840	-	41 940	52 250
27	-	56 610	-	37 420	-
28	-	56 620	-	31 420	47 690
29	-	55 430	47 180	29 680	51 840
30	-	54 230	-	28 890	56 400
31	-	46 150	-	28 370	39 060
32	-	44 230	37 740	-	40 370
33	-	42 440	39 230	-	42 480
34	-	40 830	-	-	43 440

Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

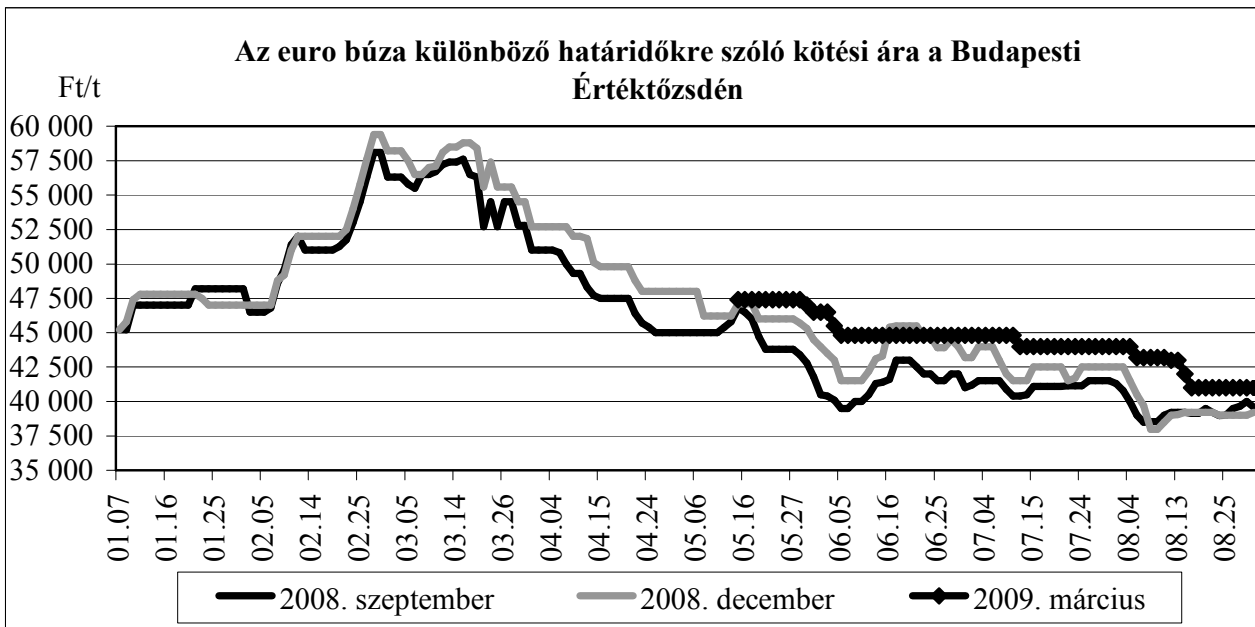
- hektoliter súly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Bulgária* -hektoliter súly min. 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom max. 4%
- Csehország* -hektoliter súly min 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország* -hektoliter súly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország* -hektoliter súly min. 76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország* -hektoliter súly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia* -hektoliter súly min. 76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia* -hektoliter súly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Ukrajna* - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország* -nedvességtartalom max. 15%

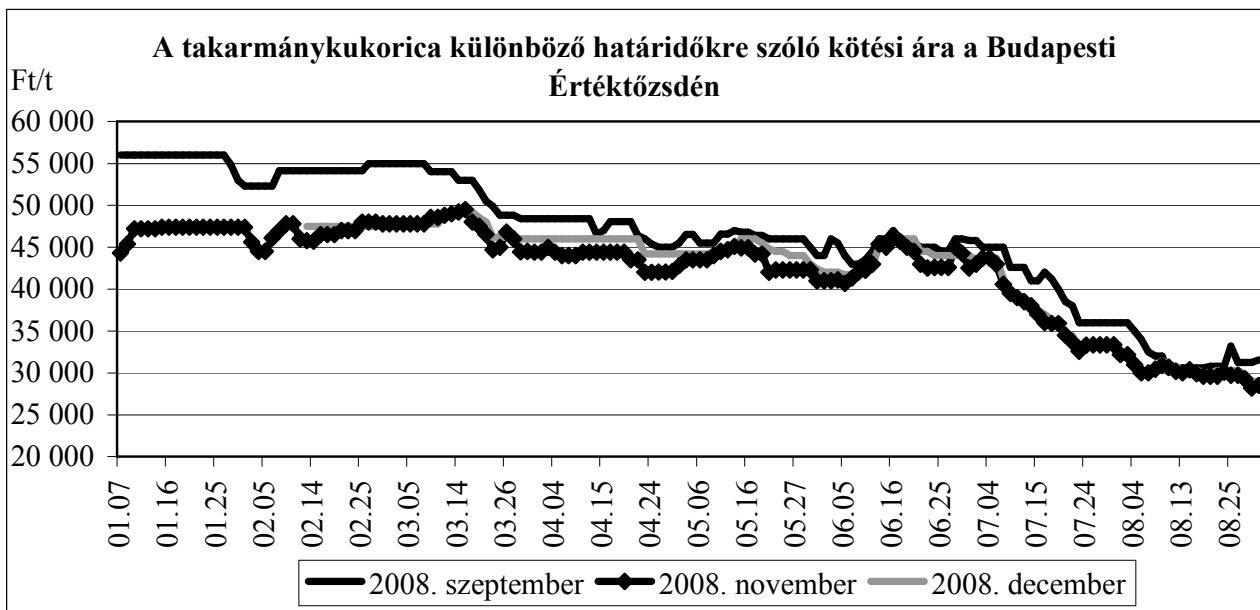
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 34. hét

3. ábra

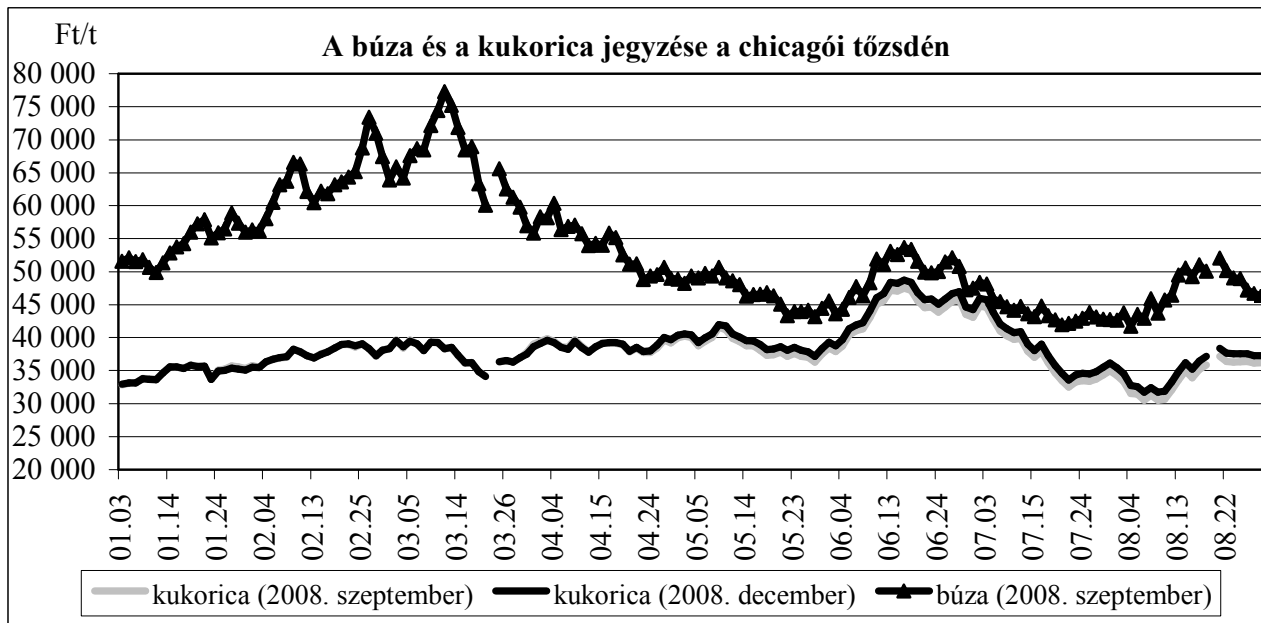
Forrás: BÉT

4. ábra

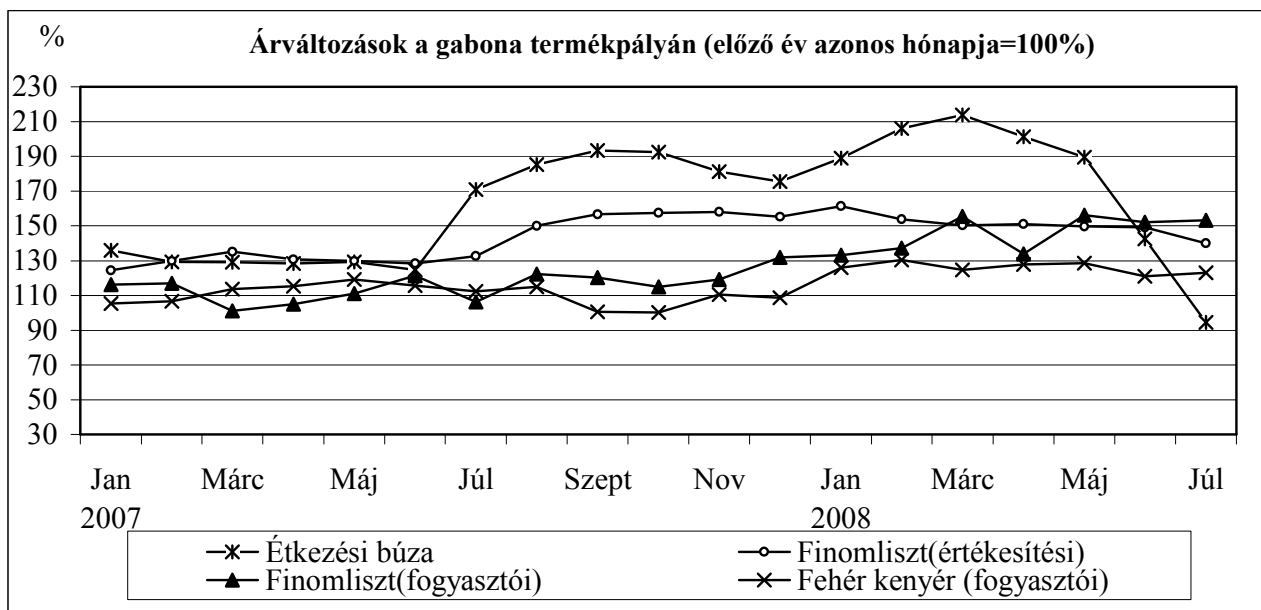
Forrás: BÉT

5. ábra

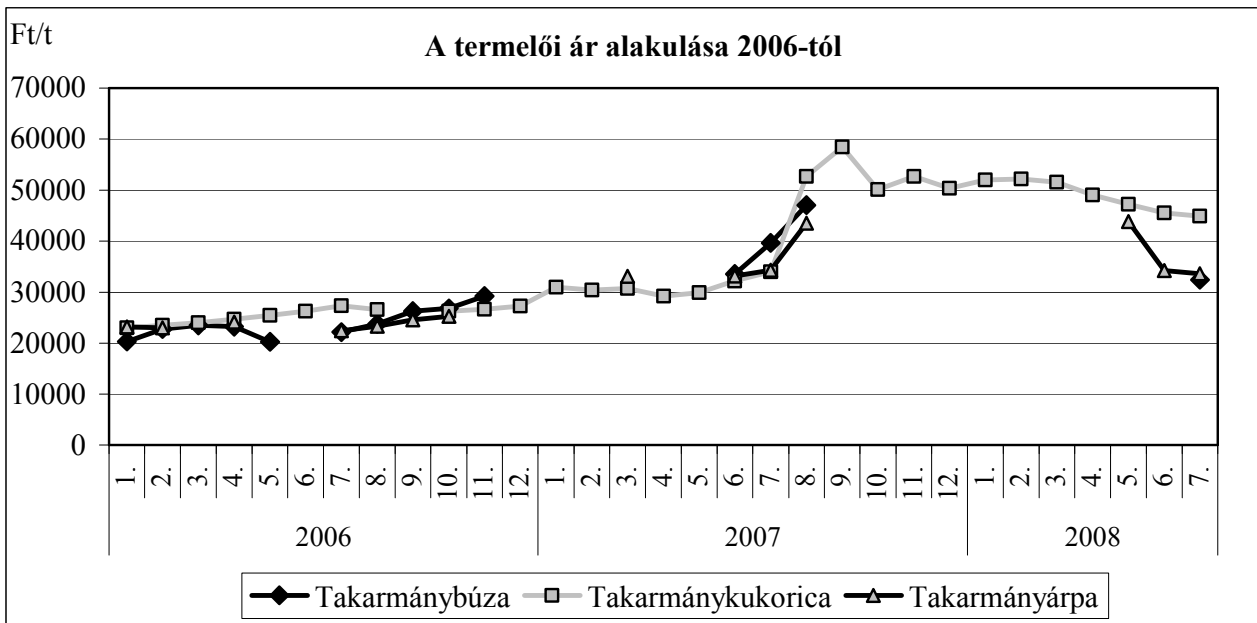
Forrás:CBOT/CME-Chicago Board of Trade

6. ábra

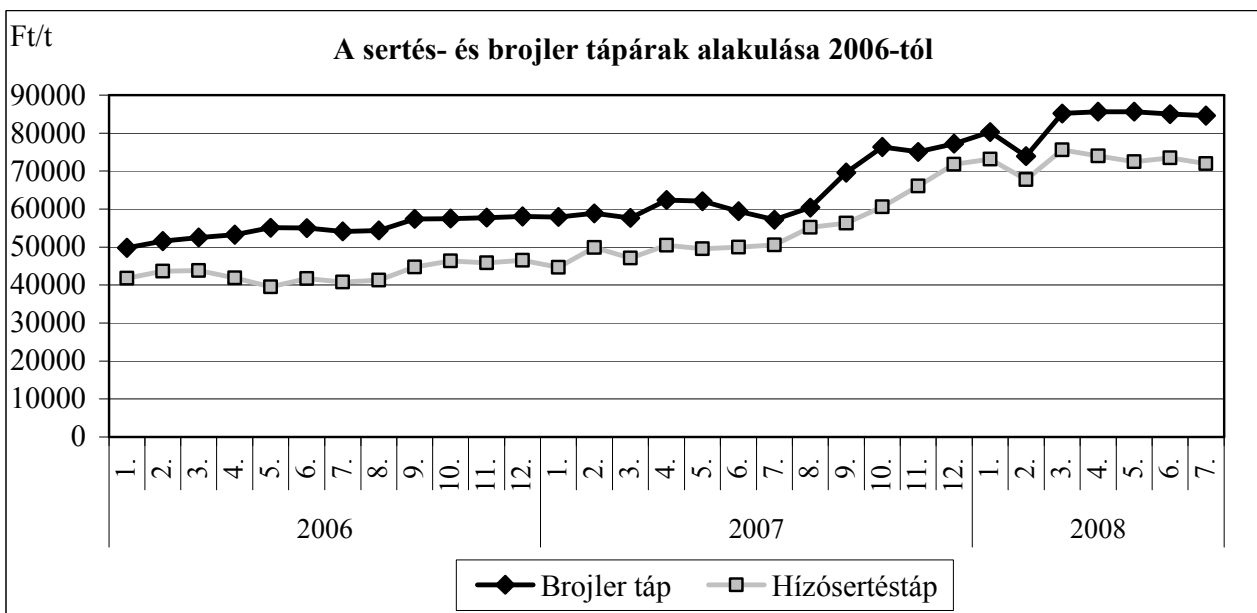
Forrás: PÁIR

7. ábra

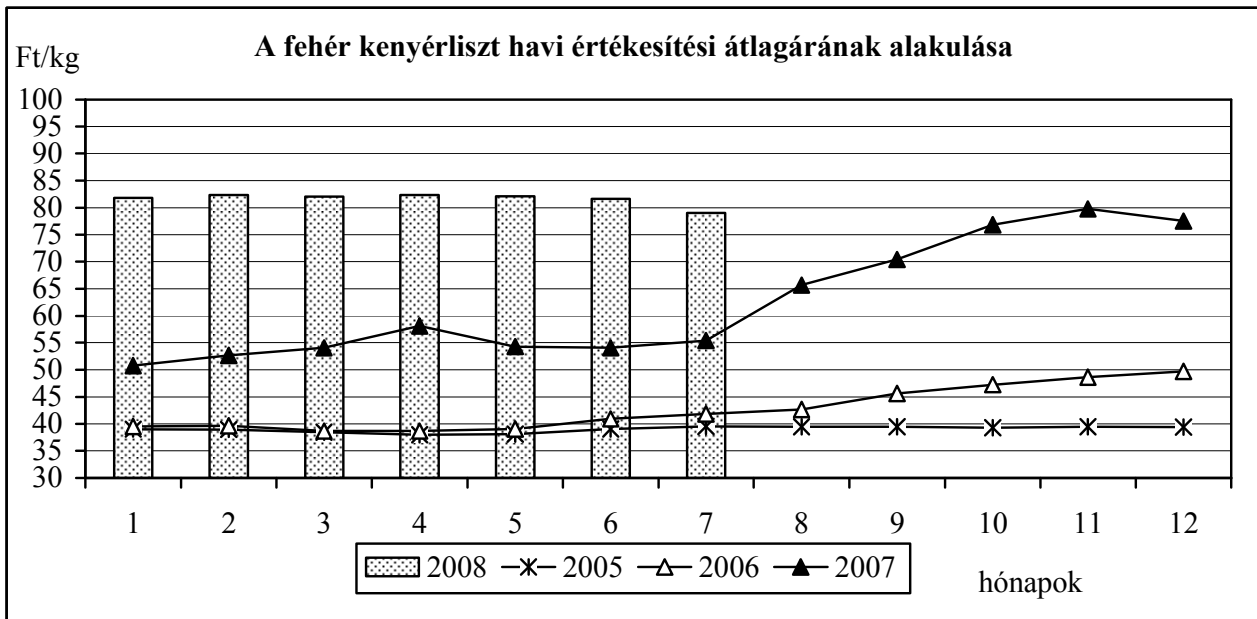
Forrás: PÁIR

8. ábra

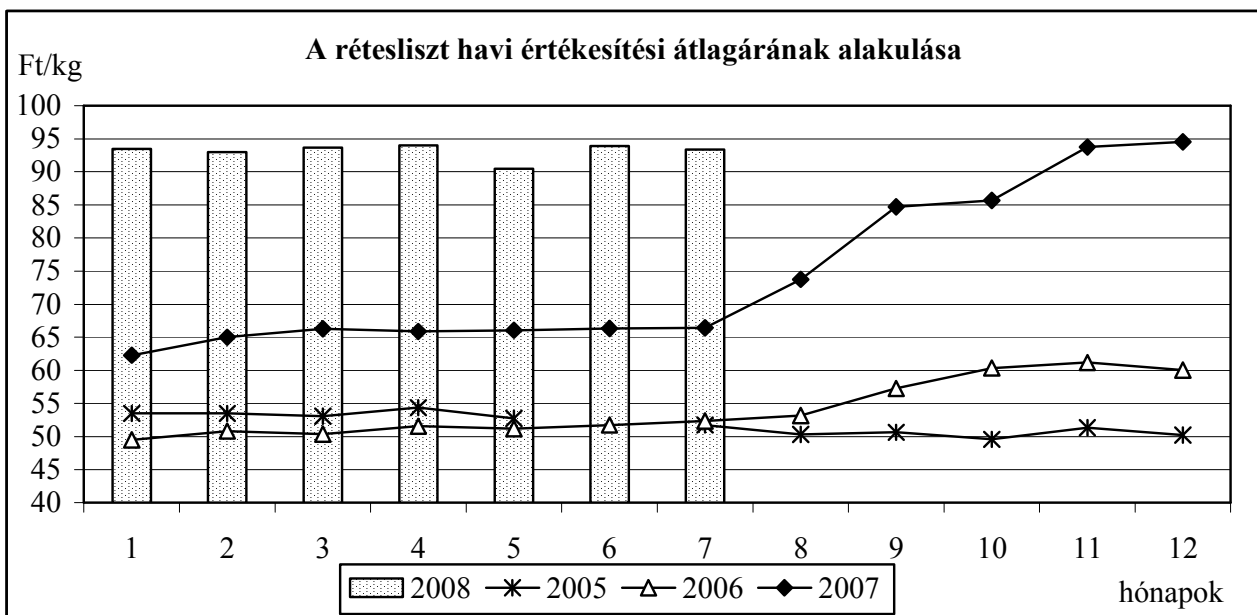
Forrás: PÁIR

9. ábra

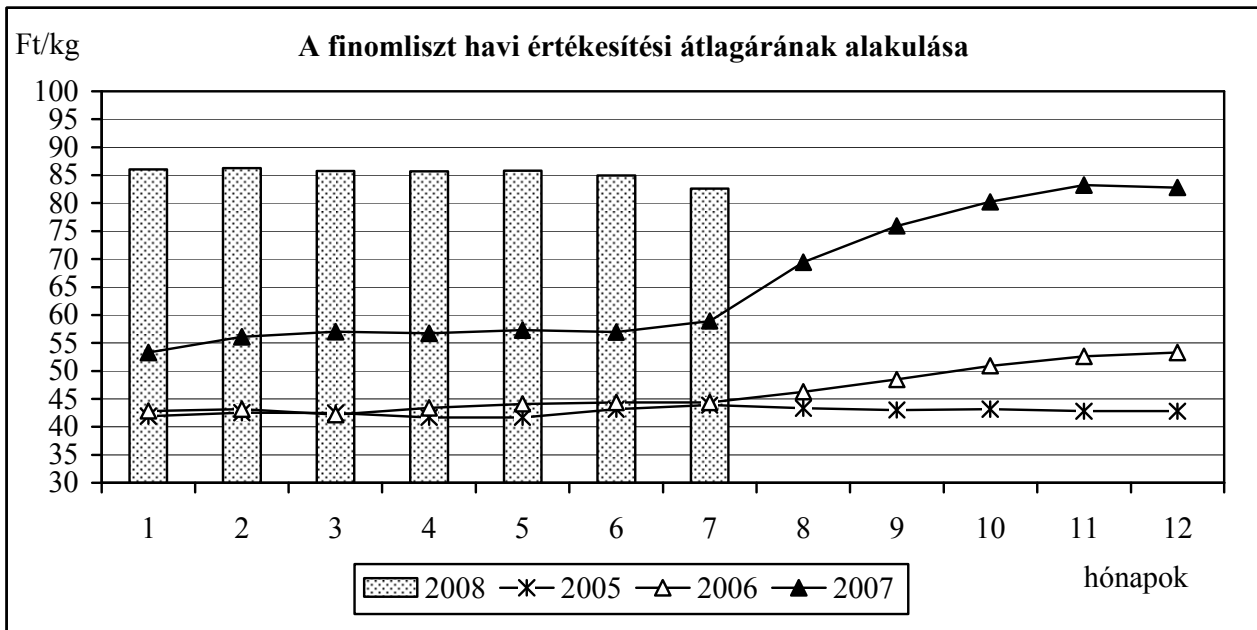
Forrás: PÁIR

10. ábra

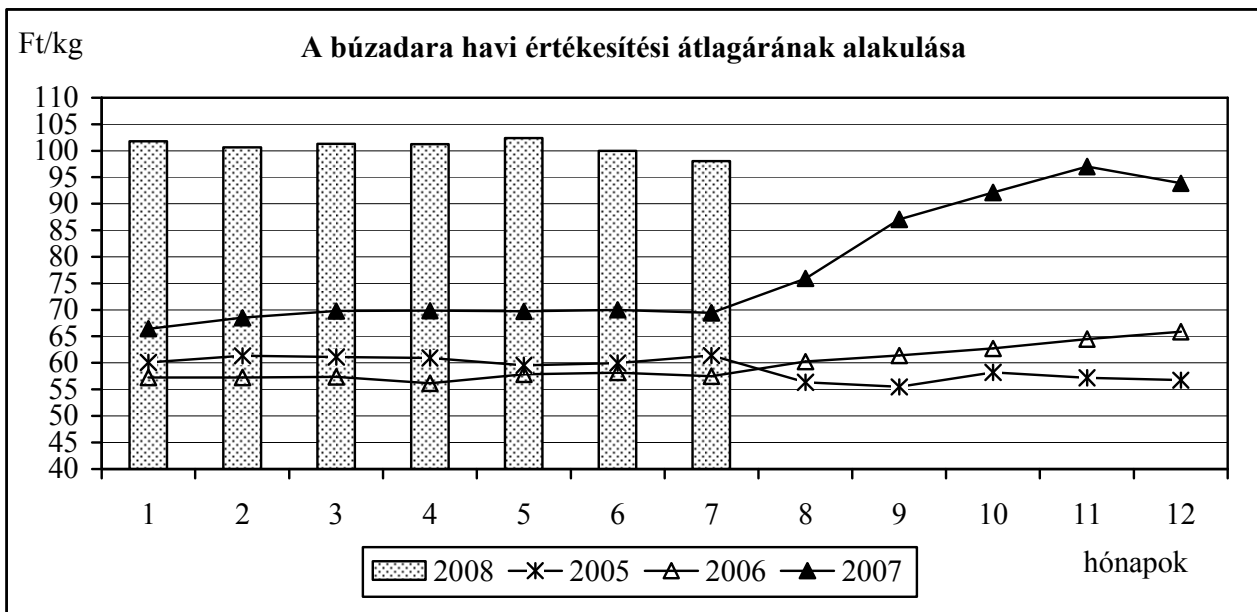
Forrás: PÁIR

11. ábra

Forrás: PÁIR

12. ábra

Forrás: PÁIR

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 34. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 34. hét	2008. 33. hét	2008. 34. hét	2008.34. hét/ 2007. 34. hét (%)	2008. 34. hét/ 2008. 33. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1147,90	1620,59	1402,55	122,18	86,55
	Ft/kg	73,58	72,38	71,25	96,83	98,44
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	610,00	1980,05	1483,89	243,26	74,94
	Ft/kg	74,44	77,26	76,44	102,68	98,94
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	333,81	1102,63	885,10	265,15	80,27
	Ft/kg	74,11	88,95	86,20	116,31	96,92
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	47,00	56,59	48,43	103,04	85,58
	Ft/kg	-	81,07	81,44	-	100,45
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	27,40	20,92	19,10	69,71	91,30
	Ft/kg	83,55	86,56	85,49	102,32	98,77
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	20,84	112,09	89,60	430,02	79,94
	Ft/kg	83,26	101,67	98,86	118,74	97,24
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	296,27	983,15	874,19	295,07	88,92
	Ft/kg	68,74	71,82	69,76	101,48	97,12
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	428,80	1594,10	1271,95	296,63	79,79
	Ft/kg	68,56	75,09	74,59	108,79	99,34
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	130,48	469,19	334,26	256,19	71,24
	Ft/kg	73,64	76,44	77,82	105,67	101,80
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	43,25	66,19	241,73	558,91	365,21
	Ft/kg	73,74	82,11	77,86	105,58	94,82
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	37,15	61,45	90,71	244,17	147,62
	Ft/kg	75,41	98,85	95,05	126,04	96,16

Forrás: PÁIR

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. augusztus	2008. július	2008. augusztus
Finomliszt BI 55 1 kg	117	158	148
Fehér kenyér 1 kg	202	233	233
Félbarna kenyér 1 kg	163	222	219
Étkezési búzadara AD /kg	137	184	181

Forrás: PÁIR

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. augusztus 22.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)			Kansas **(őszi, kemény búza)			Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)			LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2008. november	194,75	45 572	2008. szeptember	317,98	50 139	2008. szeptember	330,66	52 138	2008. szeptember	344,44	54 311	2008. november	125,50	36 802
2009. január	195,75	45 806	2008. december	327,17	51 588	2008. december	339,11	53 471	2008. december	349,76	55 150	2009. január	128,50	37 681
2009. március	197,00	46 098	2009. március	336,17	53 007	2009. március	346,09	54 571	2009. március	355,64	56 077	2009. március	131,75	38 634
2009. május	198,00	46 332	2009. május	341,41	53 834	2009. május	350,13	55 208	2009. május	360,05	56 773	2009. május	134,00	39 294
2009. augusztus	188,75	44 168	2009. július	343,79	54 209	2009. július	348,66	54 977	2009. július	358,22	56 484	2009. július	136,50	40 027
2009. november	205,00	47 970	2009. szeptember	348,02	54 876	2009. szeptember	351,60	55 440	2009. szeptember	358,22	56 484	2009. november	137,50	40 321

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkezési és takarmánybúza

CBOT/CME-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2008. november	179,25	41 945	2008. szeptember	230,91	36 410
2009. január	180,75	42 296	2008. december	238,78	37 651
2009. március	182,25	42 647	2009. március	246,36	38 846
2009. június	184,25	43 115	2009. május	251,08	39 590
2009. augusztus	183,25	42 881	2009. július	255,02	40 212
2009. november	183,25	42 881	2009. szeptember	253,74	40 010

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Repece

8. táblázat

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna
2008. november	402,50	94 185
2009. február	406,00	95 004
2009. május	410,25	95 999
2009. augusztus	400,00	93 600
2009. november	402,75	94 244
2010. február	400,00	93 600

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 34. hét		2008. 34. hét		
Franciaország					
Rouen	226	58 649	-	-	augusztus
La Pallice	237	61 497	-	-	augusztus
* Creil	215	55 800	-	-	augusztus
Németország					
Hamburg	243	62 932	195	45 562	augusztus
Würzburg	228	58 918	-	-	augusztus
Köln	233	60 213	-	-	augusztus
Drezda	228	58 918	170	39 721	augusztus
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	190	44 394	augusztus
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	186	43 459	augusztus
Ausztria					
Bécs	206	53 350	177	41 239	augusztus
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	227	58 887	-	-	október
Bordeaux/Bayonne	226	58 628	-	-	október
La Pallice	227	58 757	-	-	október
Németország					
Hamburg	235	60 860	-	-	augusztus
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	200	46 730	augusztus

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008. 34. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	-	-	-
Franciaország			
Rouen	-	-	-
La Pallice	-	-	-
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	162	37 851	augusztus
Hannover	148	34 580	augusztus
München	150	35 048	augusztus
Drezda	148	34 580	augusztus
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	170	39 721	augusztus
Spanyolország			
Barcelona	180	42 057	augusztus
Ausztria			
Bécs	148	34 463	augusztus
Finnország			
Raisio	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	167	39 020	augusztus
Hollandia			
*Rotterdam	176	41 122	-
Belgium			
Brüsszel	175	40 889	augusztus

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.08.15.		2008.08.22.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	426,68	69 403,77	418,62	66 008,00	szeptember	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	67 341,24	414,00	65 279,52	április	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	352,70	57 370,18	366,70	57 821,26	augusztus	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	65 714,64	404,00	63 702,72	április	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	—	—	—	—	—	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	267,90	43 576,61	281,20	44 339,62	augusztus	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágý búza	265,00	43 104,90	275,00	43 362,00	augusztus	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	597,20	97 140,55	571,60	90 129,89	augusztus	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	596,10	96 961,63	570,50	89 956,44	augusztus	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	229,00	37 249,14	254,50	40 129,56	augusztus	*FOB US Gulf
Argentína	—	—	228,90	36 092,95	szeptember	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU , Franciaó., takarmány	—	—	—	—	—	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány	—	—	245,00	38 631,60	szeptember	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágýbúza

(8) Ukrajna lágý búza- 12%-os fehérjetartalom-lágýbúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU , Franciaó., takarmányárpa-a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJOSMAG PIACI JELENTÉS

- *Ismét emelkednek a szójabab-árak az USA-beli hideg időjárás, az argentin aszály és a vártnál kisebb brazil szója-vetésterület miatt.*
- *Tovább esett a pálmaolaj ára, az eladók nem tudják kikényszeríteni az olaj korábbi magas áron való átvételét, az így növekvő készletek pedig nyomják a piacot.*
- *Kevés a tárolókapacitás az ukrán rekordtermés számára, a gyors export pedig továbbra is leszoríthatja a repce, főképp pedig a napraforgó árát.*

Világpiaci helyzet

Az augusztus eleji mélypont után ismét emelkedett az olajos magvak ára a világ tőzsdéin. A legnagyobb emelkedést a **szója** és a belőle készült termékek produkálták (1-3. ábra), ennek elsősorban a kínálati oldalon felmerülő okai voltak. A világ árutőzsdéinek mozgását ugyanis még mindig az ún. 'időjárás' piac határozza meg, vagyis az újabb és újabb, a termést pozitívan vagy negatívan befolyásoló időjárás hírek határozzák meg az árak mozgását, igen hektikus áralakulást indukálva. Az elmúlt hetekben több rossz hír is érkezett a szójatermés-sel kapcsolatban. Az USA-ban a csapadékos tavasz miatt jelentősen késett a szója vetése, így várhatóan a betakarítás is csúszni fog. Ugyanakkor az évszakhoz képest hideg időjárás köszöntött be Észak-Amerikában, ami egyrészt csökkenti a terméshozamokat, másrészt növeli a korai fagyok kockázatát, ami fokozza a termés kiesés veszélyét. A jövő tavasszal betakarításra kerülő dél-amerikai szójatermés is kisebb lehet a vártnál. Ennek okai között Brazíliában a kormány szigorúbb fellépése áll, amelylyel megakadályozza a gazdátlan földek szójával való bevetését, illetve az esőerdők kiirtását. Így várhatóan nem nő jelentősen a braziliai szója-vetésterület

sem. Argentínában a már 4 hónapja tartó aszály okoz gondot. Bár a korábbi vetésű gabonák helyett (amelyek vetése a nagy szárazság miatt nem lehetséges) a gazdák szóját terveznek vetni, de ha továbbra sem érkezik meg az eső, a szója esetében sem várható sem nagyobb vetésterület, sem nagy termés.

Az áremelkedés a növényolajok esetében nem volt olyan jelentős, mint a szójabab esetében. A **pálmaolaj** esetében nem hatott a többi olajosmagra kiterjedő áremelkedés, mivel a bőséges maláj és indonéz termelés és a felhalmozódott készletek továbbra is nyomják a piaci árakat. Az indiai és kínai vásárlók ugyanis nem hajlandóak átvenni az év elején magas áron szerződött pálmaolajat, inkább új szerződéseket kötnek a jelenlegi jóval alacsonyabb árakon. Éppen ezért az indonéz kormány a belső pálmaolajárak emelésére jelentősen csökkentette az erre a termékre kivetett exportvámot, ami ugyan emelte a belső árakat, de tovább csökkentette a világpiaci pálmaolaj-árát (5. ábra).

Európai kitekintés

Az európai piacokon is éreztette hatását a szója áremelkedése, ennek megfelelően nőtt a **repcemag** ára is (4. ábra). Ez az áremelkedés azonban jócskán elmaradt a szója áremelkedéséhez képest, mivel a jó EU-s termés mellett az ukrán repce kínálat is nyomja a piacot. Az ukrán statisztikai hivatal még tovább, 2,2-ről 2,9 millió tonnára növelte a repcemagra vonatkozó termésbecslését, így a repceárak várhatóan nem fognak jelentősen emelkedni.

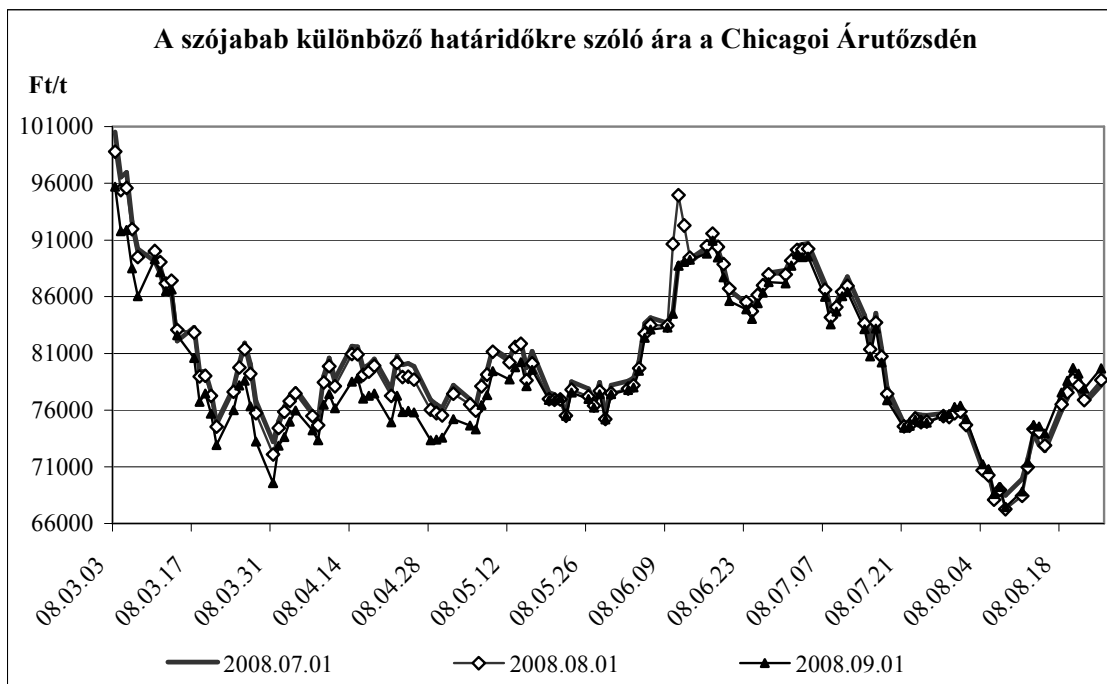
A **napraforgó** esetében még hatványozottabban jelentkezett az erős fekete-tengeri kínálat árleszorító hatása, ennek hatására a napraforgóolaj ára sem nőtt (5. ábra, 2-3. táblázat). Rövid távon pedig a kínálati nyomás további erősö-

désére lehet számítani, mivel a gabona-féléknél és olajosoknál egyaránt bekövetkezett rekordtermés számára szükségesnek bizonyulhatnak az ukrán tárolókapacitások, így Ukrajna kénytelen lesz erőltetett ütemben exportálni terményeit.

Hazai körkép

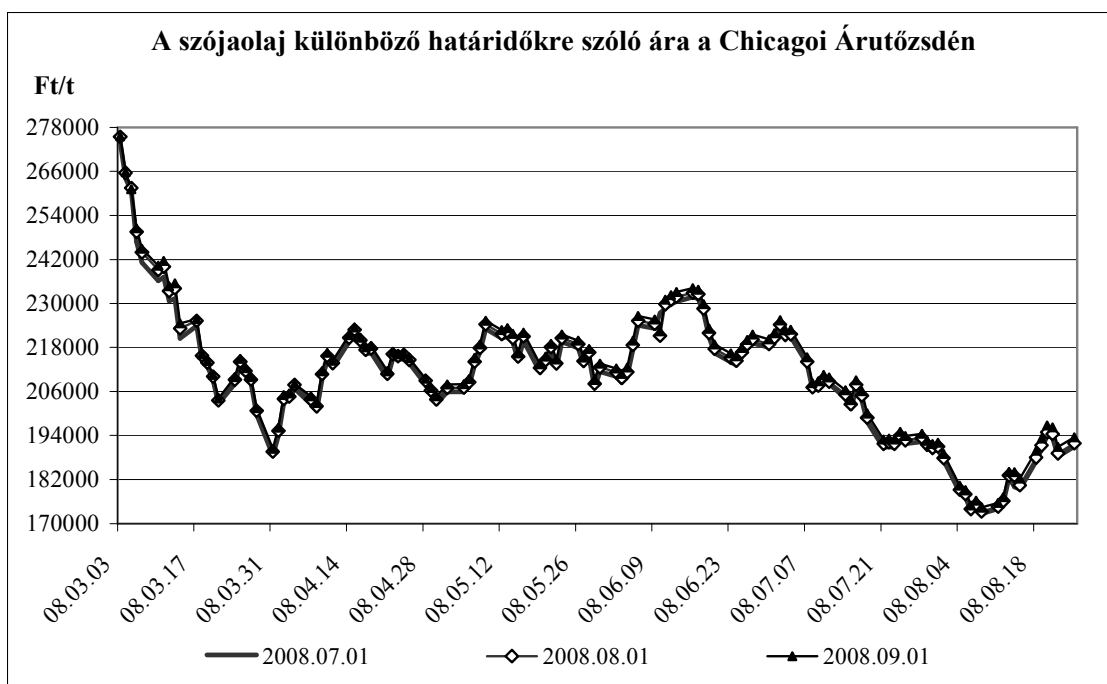
A hazai piacon is megállt az árak további esése, a napraforgó esetében 77-80 ezer forinton stabilizálódtak az árak, míg a repce esetében kisebb áremelkedés után már 83-84 ezer forintos árszint alakult ki (6. ábra). A prompt felvásárlási árak viszont továbbra is magasabb szinten vannak (1. táblázat), így megállapítható, hogy a hazai repcetermelők zöme biztosan a korábbi magasabb áron tudta eladni a repcét. A napraforgó esetében viszont valószínűleg már az új, alacsonyabb árral kell beérniük.

1. ábra

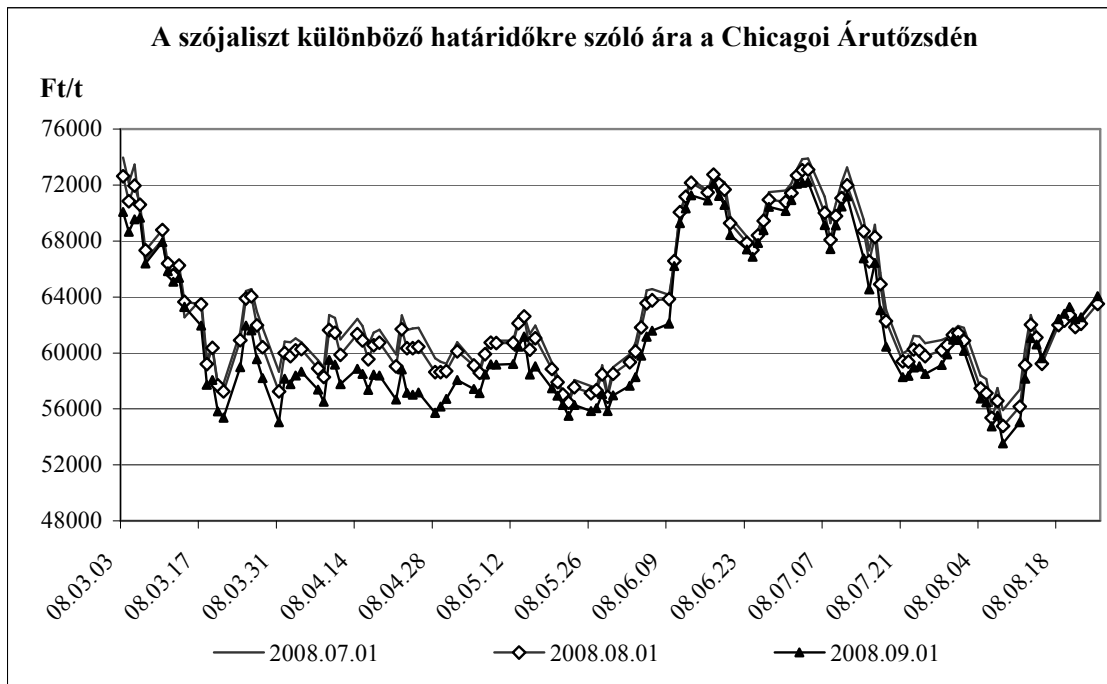
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

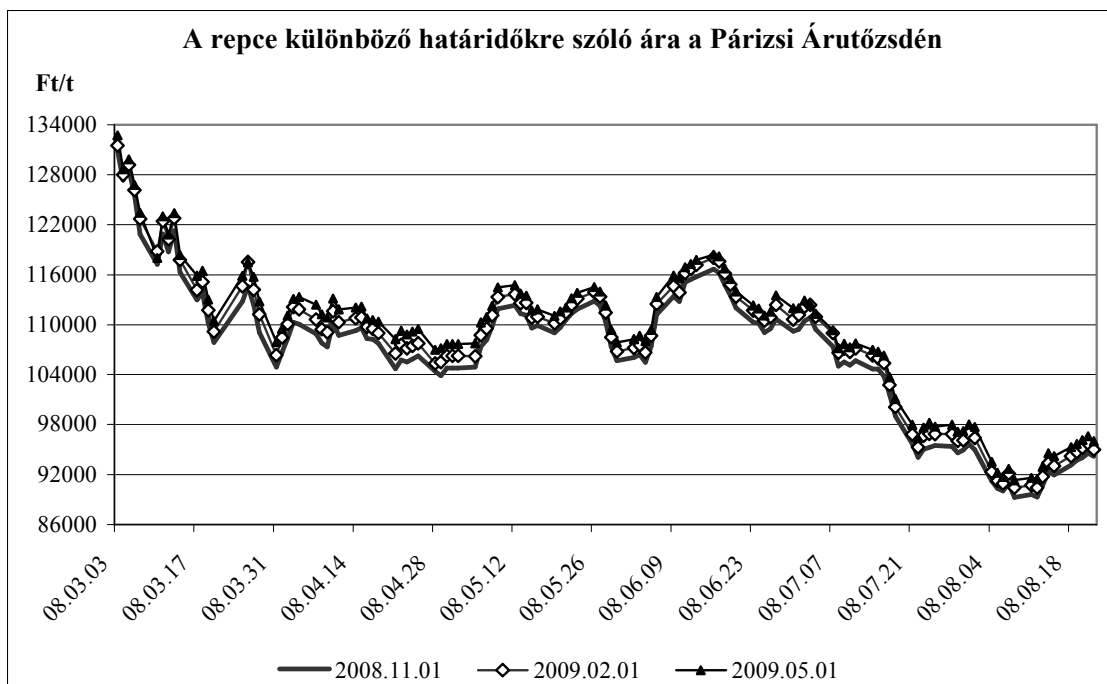
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

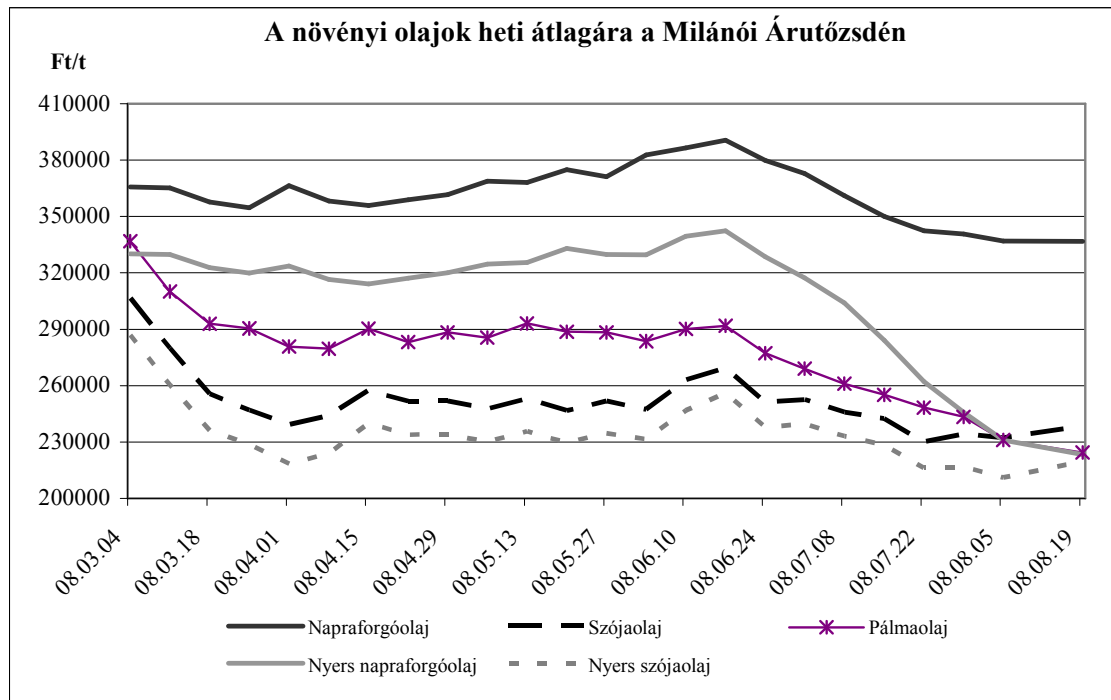
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

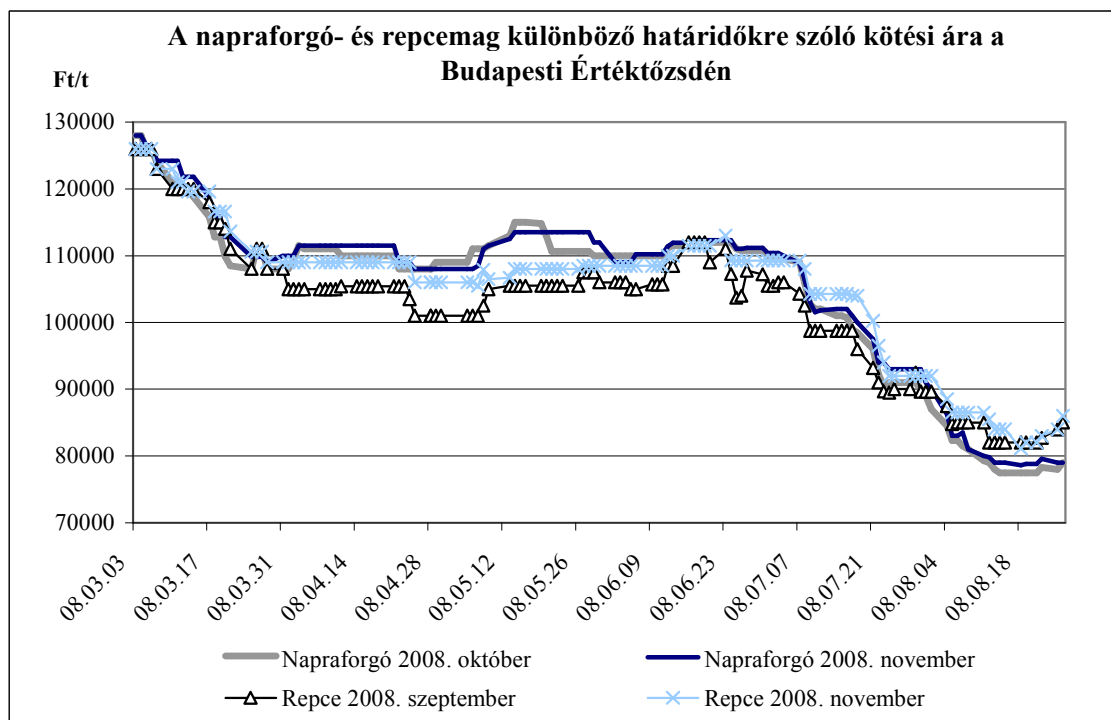
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÉT határidős gabonapiac - napi statisztika

1. táblázat

A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK
FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

Megnevezés		2007. augusztus	2008. július	2008. augusztus	2008. augusztus / 2007. augusztus	2008. augusztus / 2008. július
Ipari Napraforgómag	tonna	3 860	-	-	-	-
	Ft/t	82 237	-	-	-	-
Repcemag	tonna	76 912	216 950	50 408	65,5	23,2
	Ft/t	60 247	104 759	105 311	174,8	100,5
Nyers napraforgóolaj	tonna	605	343	59	9,8	17,2
	Ft/t	146 839	293 233	316 411	215,5	107,9
Napraforgódara	tonna	5 279	12 612	5 772	109,3	45,8
	Ft/t	28 066	48 662	42 975	153,1	88,3
Nyers repceolaj	tonna	-	482	2 051	-	425,6
	Ft/t	-	228 708	233 194	-	102,0
Repcedara	tonna	-	5 534	4 308	-	77,8
	Ft/t	-	37 827	36 445	-	96,3

Forrás: AKI

2. táblázat

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

M. e.: Ft/t

Ország		Hollandia	Német- ország	Olasz- ország	Egyesült Államok	Magyar- ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgó- olaj	2008.07.25	232 024	-	262 147	-	-
	2008.08.08	207 740	-	231 104	-	-
	2008.08.22	204 867	-	223 222	-	-
Repcelaj	2008.07.25	212 400	211 939	-	-	-
	2008.08.08	207 504	211 041	-	-	-
	2008.08.22	212 940	217 035	-	-	-
Szójaolaj	2008.07.25	212 400	207 206	216 257	194 883	-
	2008.08.08	201 137	205 146	211 110	178 533	-
	2008.08.22	205 920	208 260	219 669	194 512	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

3. táblázat

M. e.: Ft/t

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Termék	Időpont	<i>Ártípus</i>				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2008.07.25	113 126	100 729	-	-	-
	2008.08.08	106 110	91 962	-	-	-
	2008.08.22	86 580	86 299	-	-	-
<i>Napraforgódara</i>	2008.07.25	44 373	42 480	-	47 632	48 514
	2008.08.08	46 747	42 609	-	48 452	42 758
	2008.08.22	-	40 763	-	46 184	43 241
<i>Repce</i>	2008.07.25	94 888	89 970	91 969	87 131	106 966
	2008.08.08	88 425	89 062	89 700	86 268	104 790
	2008.08.22	94 595	87 610	86 698	86 447	103 930
<i>Repcedara</i>	2008.07.25	42 249	47 051	40 661	47 632	38 458
	2008.08.08	40 086	45 910	40 180	48 452	35 714
	2008.08.22	38 610	43 501	38 368	46 184	35 654

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

Új technológiák a biohajtóanyagok előállítására

A világ számos országában már ipari méretekben állítják elő a biodizelt és a bioetanolt. A szakemberek azonban tovább vizsgálják, kutatják az ásványi eredetű hajtóanyagok kiváltásának hatékony és környezetbarát lehetőségeit.

Bioetanolt jelenleg elsősorban gabonafélékből, cukorrépából, cukornádból és kis mennyiségben borpárlatból gyártanak. A biodizel-előállítás különböző olajos magvú növényekből történik. Néhány országban beindították a cellulóz alapú úgynevezett második generációs terméket is.

A kutatások egy része hulladékok és különböző melléktermékek hasznosításán alapszik, míg másik része új alapanyagok keresésére irányul.

Hulladékok és melléktermékek hasznosítása

Az Európai Unió a „LIFE-program” keretében néhány európai városban az ásványi olaj kiváltásának és a környezet megóvásának egy kézenfekvő módját, a már használt étolaj begyűjtését támogatta, mert az emberi fogyasztásra már ártalmas étolaj kezelés után hajtóanyagként felhasználható. Két európai városban, Valenciában és Grazban jó eredményeket értek el az EU programmal.

Valenciában kezdetben csak a nagyobb gasztronómiai egységekből, később a háztartásokból is megszervezték az étolaj begyűjtését, melyet megfelelő kezelés után 5-30%-os arányban keverték be a gázolajba. A városban 120 busz közlekedik ezzel a hajtóanyaggal, és a teljes üzemanyag szükségletének 25%-a származott a visszagyűjtött étolajból.

Grazban már 1999-ben indult a „serpenyőből a tankba” projekt. A város gasztronómiai egységeinek 20%-a vett részt a kezdeményezésben, ezekből 160 000 kg hulladék étolajat gyűjtöttek be. Grazban 56 öko busz közlekedik, ami hozzávetőlegesen a tömegközlekedés felét jelenti. Amellett, hogy ásványi eredetű hajtóanyagot váltottak ki a használt étolajjal, a városban jelentősen javultak a levegő tisztaságára vonatkozó mutatók is. Éves szinten a város levegőjének összetételében 2500 tonna széndioxiddal, 2,9 tonna szénmonoxiddal és 2,7 tonna kéndioxiddal kevesebbet mértek.

Németországban tejipari melléktermék feldolgozásával állítanak elő biohajtóanyagot. Drezda mellett, Leppersdorfbán 2007. július 18-án került átadásra egy tejüzem, melyben a sajtgyártás melléktermékeként keletkező savóból állítanak elő biohajtóanyagot. A keletkezett melléktermékből élesztő hozzáadásával 99,8%-ban tiszta etanol gyártanak. Az üzem a Müllermilch cég 20 millió euró értékű beruházása, 2008-tól évente a kapacitás teljes kihasználása esetén 10 millió liter bioetanol előállításra lesz alkalmas.

Hasonló törekvések Írorszában is vannak, ott a Carberry Group indította be - szintén sajtgyártás melléktermékéből - az etanol előállítását. Az üzem 3 millió liter tiszta etanol gyártására alkalmas, melyet benzinbe bekeverve E5-ös üzemanyagként a Maxol cég forgalmaz. Írország fontos szerepet szán - az EU által előírt kötelező bekeverési arány teljesítésében - a tejsavóból előállított etanolnak, habár szakértők szerint ennek a tejkvóta rendszer egyelőre korlátokat szab.

Új-Zélandon a Fonterra cég alvállalkozója, az Anchor Ethanol szintén a tejsavó átalakításával állít elő hajtóanyagot. Az üzem naponta 30 000 liter bioetanol gyártására alkalmas. Az ország legkisebb olajipari vállalkozása, a Gull bejelentette, hogy Gull Force 10 néven kerül forgalomba a tejipari melléktermékből készült etanol 10%-os ará-

nyú bekeverésével előállított üzemanyag. Új-Zéland 2012-ig a 3,4%-os biohajtóanyag bekeverési arány elérését tűzte ki célul.

A finn Preseco cég olyan új eljárást dolgozott ki, amely szerves halfeldolgozási hulladékból tesz lehetővé biohajtóanyag és komposzt előállítását. A technológia alapján valamennyi állati zsiradékból elő lehet állítani bioüzemanyagot. Franciaországban 2008-ban beindítanak egy 20 millió euró értékű beruházással épült új üzem, melyben zsírból, illetve más vágóhídi hulladékból állítanak elő biohajtóanyagot. A vágóhídi hulladék biodízzé történő átalakításának technológiáját Németországban is alkalmazzák. A Saria cég Melle városban működő üzeme évente 30 000 tonna biodízelt állít elő.

Az állati hulladék, mint alapanyag felhasználásával Európa más országaiban és Európán kívüli területeken is foglalkoznak, a világ teljes megtermelt bioüzemanyag mennyiségének 7,9%-a kerül ily módon előállításra.

Az USA-ban, Georgia államban kísérletek történtek baromfi ürületekből történő hajtóanyag előállításra. Az USA-ban a baromfitartás melléktermékeként 5,6 millió tonna ürület képződik, mely 283 millió gallon (1,287 millió liter) ásványi olaj kiváltására lehet alkalmas. Georgia államban kísérleti üzem hoztak létre, melyben a folyékony hajtóanyagot a baromfiürület hőkezelésével állítják elő. A folyamat melléktermékeként keletkezett gáz 15 000 háztartás energiaszükségletét biztosítja.

Hasonló üzem működik Nagy-Britanniában, Thetfordban, ahol a környező farmokból begyűjtött baromfiürületekből évente 400 000 tonna hajtóanyagot állítanak elő. A gyártási folyamat melléktermékeként keletkező gázok 93 000 háztartást látnak el megfelelő mennyiségű energiával.

Kísérletek új alapanyagok alkalmazására

Austinban, a Texas-i Egyetemen a jövő útját a baktériumokból történő biohajtóanyag-előállításban látják. Olyan genetikailag módosított algákat, cianobaktériumokat használnak fel, melyek nagy mennyiségű cellulóz termelésére és felhalmozására képesek. Az *Acetobacterium xylinum*-ból izolált „cellulóz gént” építik be a cianobaktériumba. A gél formában képződött cellulóz könnyen átalakítható cukorrá, melyből már egyszerűen gyártható biohajtóanyag. A termeléshez nincs szükség sem édes vízre, sem mezőgazdasági területre, csupán napfényre és sós vízre. A cellulózt anélkül lehet eltávolítani, hogy a baktérium elpusztulna, így lehetséges a folyamatos termelés és betakarítás. A cianobaktérium a fejlődéséhez szükséges nitrogént a levegőből képes megkötni.

Az USA Arizona államában működő Petrosun cég 2008. április 1-én indította be az első alga alapú bioolaj üzemét. Az üzem Texas államban épült meg, és a becslések szerint 1100 acre területen 4,4 millió gallon algaolaj előállítására lesz képes. Kutatók szerint az algák a leggyorsabb fotoszintetizáló szervezetek, olajtartalmuk többszöröse az eddig biodízelt előállításra alkalmazott olajosmagvú növényekének. A termeléshez sós vizet fognak felhasználni, és azt szén-dioxiddal dúsítják.

Bioethanol aus Molke, Neuseeland Bioethanol aus Molke Milch 2007.

Ölsaaten und Biokraftstoffen 2008. június hó

Kaushendla Singh – Mark Risse, John Worley, Sid Tompson Poultry litter as an energy source. World poultry 2007. vol. 23. no. 4.

A **Gabona és Ipari növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és hús
Tej és tejtermék
Baromfi
Zöldség-gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci áraitól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg a termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu